

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

3. juli 2012*

»Retlig beskyttelse af edb-programmer — markedsføring af brugte licenser til edb-programmer, der er downloadet fra internettet — direktiv 2009/24/EF — artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 1 — konsumtion af spredningsretten — begrebet »den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet««

I sag C-128/11,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesgerichtshof (Tyskland) ved afgørelse af 3. februar 2011, indgået til Domstolen den 14. marts 2011, i sagen:

UsedSoft GmbH

mod

Oracle International Corp.,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (refererende dommer), J.-C. Bonichot og A. Prechal samt dommerne K. Schiemann, E. Juhász, A. Borg Barthet, D. Šváby og M. Berger

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 6. marts 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

- UsedSoft GmbH ved Rechtsanwälte B. Ackermann og A. Meisterernst
- Oracle International Corp. ved Rechtsanwälte T. Heydn og U. Hornung
- Irland ved D. O'Hagan, som befuldmægtiget
- den spanske regering ved N. Díaz Abad, som befuldmægtiget
- den franske regering ved J. Gstalter, som befuldmægtiget

* Processprog: tysk.

- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato S. Fiorentino
 - Europa-Kommissionen ved J. Samnadda og F.W. Bulst, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 24. april 2012, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/24/EF af 23. april 2009 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EUT L 111, s. 16).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem UsedSoft GmbH (herefter »UsedSoft«) og Oracle International Corp. (herefter »Oracle«) vedrørende UsedSofts markedsføring af brugte licenser til Oracles edb-programmer.

Retsforskrifter

International ret

- 3 Verdensorganisationen for Intellectuel Ejendomsret (WIPO) vedtog den 20. december 1996 i Genève WIPO-traktaten om ophavsret (herefter »traktaten om ophavsret«). Denne traktat blev godkendt på Det Europæiske Fællesskabs vegne ved Rådets afgørelse 2000/278/EF af 16. marts 2000 (EFT L 89, s. 6).
- 4 Artikel 4 i traktaten om ophavsret med overskriften »Edb-programmer« har følgende ordlyd:

»Edb-programmer beskyttes som litterære værker i den i Bernerkonventionens artikel 2 omhandlede forstand. Beskyttelsen gælder alle edb-programmer, uanset udtryksmåden og udtryksformen.«
- 5 Artikel 6 i traktaten om ophavsret med overskriften »Retten til udbredelse«, bestemmer:

»1. Ophavsmændene til litterære og kunstneriske værker har eneret til at tillade, at originalen eller kopier af deres værker gøres tilgængelige for almenheden gennem salg eller anden overdragelse af ejendomsretten.

2. Intet i denne traktat indskrænker de kontraherende parters frihed til at fastlægge de eventuelle betingelser, på hvilke den i stk. 1 omhandlede rettighed anses for udtømt, når der første gang er foretaget salg eller anden form for overdragelse af ejendomsretten til originalen eller en kopi af værket med ophavsmandens tilladelse.«
- 6 Artikel 8 i traktaten om ophavsret bestemmer:

»Ophavsmænd til litterære og kunstneriske værker har eneret til at tillade overføring af disse til almenheden på en hvilken som helst måde, det være sig ved trådoverføring eller trådløst, herunder også at værkerne gøres tilgængelige for almenheden på en sådan måde, at den enkelte kan få adgang til værkerne fra et sted og på et tidspunkt, som vedkommende selv kan vælge [...]«

7 I fælleserklæringen vedrørende artikel 6 og 7 i traktaten om ophavsret anføres følgende:

»I forbindelse med retten til udbredelse og retten til udlejning skal der ved udtrykkene »kopier« og »originaler eller kopier« i disse artikler udelukkende forstås fikserede kopier, der kan bringes i omsætning som rørlige ting.«

EU-retten

Direktiv 2001/29

8 28. og 29. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationsområdet (EFT L 167, s. 10) bestemmer:

»(28) Ophavsretlig beskyttelse efter dette direktiv omfatter eneretten til at kontrollere spredning af et værk, der indgår i et fysisk gode. Første salg i Fællesskabet af et originalværk eller eksemplarer heraf foretaget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke udtømmer retten til at kontrollere videresalg af den pågældende frembringelse i Fællesskabet. Retten bør ikke udtømmes i forbindelse med videresalg af et originalværk eller eksemplarer heraf foretaget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke uden for Fællesskabet. Udlejnings- og udlånsrettighederne for ophavsmænd er fastsat i direktiv 92/100/EØF. Retten til spredning i henhold til dette direktiv gælder med forbehold af bestemmelserne vedrørende udlejnings- og udlånsrettighederne i kapitel I i det pågældende direktiv.

(29) Spørgsmålet om konsumtion er ikke relevant i forbindelse med tjenester, herunder især onlinetjenester. Det er heller ikke relevant ved fysisk kopiering af et værk eller en anden frembringelse foretaget af en bruger af en sådan tjeneste med rettighedshaverens samtykke. Det samme gælder derfor for udlejning og udlån af originalværker eller eksemplarer heraf eller andre frembringelser, der har karakter af tjenester. I modsætning til cd-rom eller cd-i, hvor de intellektuelle ejendomsrettigheder er indeholdt i et fysisk medium, nemlig en vare, udgør alle onlinetjenester i realiteten en handling, der kræver tilladelse, når det er foreskrevet efter de ophavsretlige regler eller reglerne vedrørende den beslægtede ret.«

9 I overensstemmelse med artikel 1, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 »berører dette direktiv ikke de gældende fællesskabsbestemmelser om [...] retlig beskyttelse af edb-programmer«.

10 Artikel 3 i direktiv 2001/29 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

[...]

3. Rettighederne efter stk. 1 og 2 udtømmes ikke af en overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden i henhold til denne artikel.«

11 Dette direktivs artikel 4 med overskriften »Retten til spredning« har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af deres originalværker eller eksemplarer heraf.

2. Spredningsretten udtømmes ikke i Fællesskabet for så vidt angår originalværker eller eksemplarer heraf, medmindre første salg eller anden overdragelse af ejendomsret i Fællesskabet af den pågældende genstand foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke.«

Direktiv 2009/24

- 12 I henhold til første betragtning til direktiv 2009/24 omhandler dette kodificeringen af Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EFT L 122, s. 42).
- 13 Det fremgår af syvende betragtning til direktiv 2009/24, at »[i] dette direktiv omfatter betegnelsen »edb-program« programmer i enhver form, herunder programmer inkorporeret i datamater«.
- 14 Ifølge 13. betragtning til direktivet »[må] handlinger som indlæsning og kørsel, der er nødvendige for anvendelsen af en kopi af et program, som er lovligt erhvervet, herunder rettelse af fejl deri, ikke [...] forbydes ved aftale«.
- 15 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 2009/24 fastsætter, at »medlemsstaterne [skal] give edb-programmer ophavsretlig beskyttelse som litterære værker efter Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker«.
- 16 Ifølge direktivets artikel 1, stk. 2, »[finder] [b]eskyttelsen i henhold til dette direktiv [...] anvendelse på enhver form, hvori et edb-program udtrykkes«.
- 17 Nævnte direktivs artikel 4 med overskriften »De enkelte enerettigheder« bestemmer:
- »1. Uden at dette berører bestemmelserne i artikel 5 og 6, skal den eneret, som tilkommer rettighedshaveren som defineret i artikel 2, omfatte ret til at foretage eller tillade:
- a) varig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af et edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form; hvis indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet nødvendiggør reproduktion af edb-programmet, forudsætter en sådan reproduktion rettighedshaverens tilladelse
 - b) oversættelse, bearbejdelse, arrangement og enhver anden omformet gengivelse af et edb-program samt reproduktion af resultaterne heraf, uden at dette berører de rettigheder, som tilkommer den person, som omformer programmet
 - c) enhver form for offentlig spredning, herunder udlejning, af det originale edb-program eller kopier deraf.
2. Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt, med undtagelse af retten til at udøve kontrol med yderligere udlejning af edb-programmet eller af en kopi deraf.«
- 18 Artikel 5 i direktiv 2009/24 med overskriften »Undtagelser fra enerettighederne« bestemmer i stk. 1:
- »Medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver de i artikel 4, stk. 1, litra a) og b), nævnte handlinger ikke tilladelse fra rettighedshaveren, når de er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder til korrektion af fejl.«

Tyske retsfor skrifter

- 19 § 69c og 69d i Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz) (lov om ophavsret og beslægtede rettigheder) af 9. september 1965, med senere ændringer (herefter »UrhG«), gennemfører henholdsvis artikel 4 og 5 i direktiv 2009/24 i national ret.

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 20 Oracle udvikler og distribuerer edb-programmer. Oracle er indehaver af den ophavsretlige eneret til at benytte disse programmer. Oracle er ligeledes indehaver af ordmærket »Oracle« som tysk varemærke og EF-varemærke, som begge er registreret bl.a. for edb-programmer.
- 21 Oracle distribuerer for 85%’s vedkommende de i hovedsagen omhandlede edb-programmer, dvs. software til databaser, via download fra internettet. Kunden downloader en kopi af programmet direkte til sin computer fra Oracles hjemmeside. Edb-programmerne fungerer som »client-server«-software. Brugsretten til et sådant program, der tildeles ved en licensaftale, indbefatter retten til at lagre kopien af programmet varigt på en server og give et bestemt antal brugere adgang til programmet ved, at det indlæses i arbejdshukommelsen på deres arbejdsstationer. I forbindelse med en vedligeholdelsesaftale kan opdaterede udgaver af det pågældende edb-program (»updates«) og programmer, der gør det muligt at rette fejl (»patches«), downloades fra Oracles hjemmeside. Efter anmodning fra kunden kan de omhandlede edb-programmer endvidere leveres på CD-ROM eller DVD.
- 22 Til brug for de i hovedsagen omhandlede edb-programmer tilbyder Oracle gruppelicenser til minimum 25 brugere. En virksomhed, der har brug for en licens til 27 brugere, skal således have to licenser.
- 23 Oracles licensaftaler vedrørende de i hovedsagen omhandlede edb-programmer indeholder følgende bestemmelse med overskriften »Rettighedsoverdragelse«:
- »Ved betalingen for ydelser opnår De udelukkende til brug for Deres interne forretningsformål en tidsubegrænset, ikke-eksklusiv, ikke-overdragelig og gratis brugsret til alt, som Oracle udvikler og stiller til rådighed for Dem på grundlag af denne aftale.«
- 24 UsedSoft markedsfører brugte licenser til edb-programmer, herunder brugerlicenser vedrørende Oracles i hovedsagen omhandlede edb-programmer. Med henblik herpå erhverver UsedSoft brugerlicenser fra Oracles kunder, eller en del af disse brugerlicenser, såfremt de oprindelige licenser omfatter et antal brugere, der overstiger den første erhververs behov.
- 25 I oktober 2005 tilbød UsedSoft en »Oracle specialkampagne«, hvorved denne udbød »tidligere benyttede« licenser til salg vedrørende Oracles edb-programmer som omhandlet i hovedsagen. UsedSoft oplyste i den forbindelse, at alle licenser var »opdaterede«, idet den vedligeholdelsesaftale, der var indgået af den oprindelige licenstagere med Oracle, stadig var gyldig, og at lovligheden af det første salg var bekræftet ved en notariel erklæring.
- 26 De af UsedSofts kunder, der ikke allerede havde det pågældende edb-program fra Oracle, downloadede efter at have erhvervet en sådan brugt licens en kopi af programmet direkte fra Oracles hjemmeside. Kunder, der allerede havde dette edb-program, og som købte licenser til yderligere brugere, formåedes af UsedSoft til at downloade en kopi af edb-programmet til nævnte brugeres arbejdsstationer.
- 27 Oracle anlagde sag ved Landgericht München I med påstand om, at UsedSoft pålagdes at ophøre med den i denne doms præmis 24-26 nævnte praksis. Denne ret gav Oracle medhold. Den af UsedSoft iværksatte appel til prøvelse af denne dom blev forkastet. UsedSoft har herefter iværksat revisionsanke for Bundesgerichtshof.

- 28 Ifølge den forelæggende ret gør den adfærd, der udvises af UsedSoft og dette selskabs kunder, indgreb i Oracles eneret til varig eller midlertidig reproduktion af et edb-program i henhold til artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2009/24. UsedSofts kunder kan ifølge den forelæggende ret ikke påberåbe sig, at Oracle gyldigt skulle have overdraget dem en ret til reproduktion af edb-programmerne. Det fremgår nemlig af Oracles licensaftaler, at brugsretten til programmerne er »ikke-overdragelig«. Oracles kunder er derfor ikke berettiget til at overdrage retten til reproduktion af programmerne til tredjemand.
- 29 Afgørende for udfaldet af hovedsagen er ifølge den forelæggende ret, om UsedSofts kunder med føje kan påberåbe sig UrhG's § 69d, stk. 1, der gennemfører artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24 i tysk ret.
- 30 I denne henseende rejser der sig indledningsvis det spørgsmål, om en part, der i lighed med UsedSofts kunder ikke har en brugsret til edb-programmet, der er overdraget af indehaveren af ophavsretten, men som påberåber sig, at retten til at sprede en kopi af edb-programmet er udtømt, er »den, der retmæssigt har erhvervet« denne kopi i henhold til artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at dette er tilfældet. Den har anført, at omsætteligheden af en kopi af et edb-program, som følger af konsumtionen af spredningsretten, i vid udstrækning ville være meningsløs, såfremt hververeren af en sådan kopi ikke havde ret til at reproducere edb-programmet. Brugen af et edb-program kræver netop – til forskel fra brugen af andre ophavsretligt beskyttede værker – i reglen, at dette reproduceres. Artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24 har således til formål at sikre konsumtion af spredningsretten i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24.
- 31 Herefter ønsker den forelæggende ret oplyst, om retten til at sprede en kopi af et edb-program, i et tilfælde som det i hovedsagen foreliggende, udtømmes i henhold til UrhG's § 69c, nr. 3), andet punktum, der gennemfører artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24.
- 32 Der er flere mulige fortolkninger. For det første kan artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 finde anvendelse, når indehaveren af ophavsretten – efter indgåelse af en licensaftale – giver en kunde tilladelse til at foretage en kopiering af edb-programmet, ved at denne downloader edb-programmet fra internettet og lagrer det på sin computer. Den omhandlede bestemmelse knytter retsvirkningen af konsumtionen af spredningsretten sammen med førstegangssalget af en kopi af edb-programmet, og den forudsætter ikke nødvendigvis, at en fysisk kopi af edb-programmet markedsføres. For det andet kan artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 finde analog anvendelse, såfremt edb-programmet sælges og overdrages ved online-transmission. Ifølge forsvaret for denne tese foreligger der her et utilsigtet retstomt rum (»planwidrige Regelungslücke«), fordi fællesskabslovgiver hverken har reguleret eller overvejet online-transmission af edb-programmer. For det tredje finder nævnte direktivs artikel 4, stk. 2, ikke anvendelse, idet en konsumtion af spredningsretten i henhold til denne bestemmelse altid forudsætter, at en fysisk kopi af edb-programmet er blevet markedsført af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse. Forfatterne til direktiv 2009/24 har bevidst undladt at henføre online-transmission af edb-programmer under bestemmelsen om konsumtion.
- 33 Endelig ønsker den forelæggende ret oplyst, om den, der har erhvervet en brugt licens, for så vidt angår kopieringen af edb-programmet – hvilket er det, som UsedSofts kunder i hovedsagen gør, når de downloader en kopi af Oracles program til en computer fra dette selskabs hjemmeside eller downloader programmet i arbejdshukommelsen på yderligere arbejdsstationer – kan påberåbe sig, at retten til at sprede en kopi af edb-programmet, som den første erhverver har frembragt med rettighedshaverens tilladelse ved at downloade programmet fra internettet, er udtømt, når første erhverver har slettet sin kopi af programmet eller ikke længere benytter den. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at en analog anvendelse af artikel 5, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 ikke kommer i betragtning. Konsumtionen af spredningsretten skal alene sikre omsætteligheden på markedet af en kopi af et edb-program, der er lagret på et bestemt medium og solgt af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse. Konsumtionens virkning bør derfor ikke udvides til at omfatte den ikke-fysiske samling af oplysninger, der er transmitteret online.

- 34 Under disse omstændigheder har Bundesgerichtshof besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er den, der kan påberåbe sig, at retten til at sprede en kopi af et edb-program er udtømt, »den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet« i den betydning, hvori begrebet anvendes i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24?
 - 2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Udtømmes retten til at sprede en kopi af et edb-program i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, når erhververen har fremstillet kopien med rettighedshaverens tilladelse ved at downloade programmet fra internettet til et medium?
 - 3) Såfremt det andet spørgsmål ligeledes besvares bekræftende: Kan også den, der har erhvervet en »brugt« softwarelicens, for så vidt angår fremstillingen af en kopi af et edb-program, som »den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet« i henhold til artikel 5, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 påberåbe sig, at retten til at sprede en kopi af edb-programmet, som den første erhverver har fremstillet med rettighedshaverens tilladelse ved at downloade programmet fra internettet til et medium, er udtømt, når første erhverver har slettet sin kopi af programmet eller ikke længere anvender denne?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det andet spørgsmål

- 35 Med det andet spørgsmål, der behandles først, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om og under hvilke betingelser download fra internettet med tilladelse fra indehaveren af ophavsretten af en kopi af et edb-program kan føre til udtømmning af retten til at sprede denne kopi i Den Europæiske Union i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24.
- 36 Det bemærkes, at i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 udtømmes retten til at sprede en kopi af et edb-program inden for EU med det første salg, som foretages i EU af indehaveren af ophavsretten eller med dennes tilladelse.
- 37 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at indehaveren af ophavsretten, i det foreliggende tilfælde Oracle, selv stiller en kopi af sit edb-program, der kan downloades fra selskabets hjemmeside, til rådighed for de kunder inden for EU, der ønsker at anvende det.
- 38 Med henblik på at afgøre i en situation som den i hovedsagen omhandlede, om den spredningsret, som indehaveren af ophavsretten har, er udtømt, skal det for det første undersøges, om aftaleforholdet mellem denne indehaver og hans kunde, i forbindelse med hvilket der er downloadet en kopi af det pågældende edb-program, kan betegnes som værende »[f]ørste gang, en kopi af et edb-program sælges« som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24.
- 39 Ifølge fast retspraksis følger det såvel af kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en bestemmelse i EU-retten, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Den Europæiske Union (jf. bl.a. dom af 16.7.2009, sag C-5/08, Infopaq International, Sml. I, s. 6569, præmis 27, af 18.10.2011, sag C-34/10, Brüstle, Sml. I, s. 9821, præmis 25, og af 26.4.2012, sag C-510/10, DR og TV2 Danmark, præmis 33).

- 40 Teksten i direktiv 2009/24 indeholder ingen henvisning til national ret for så vidt angår betydningen af begrebet »sælges« i dette direktivs artikel 4, stk. 2. Det følger således heraf, at dette begreb med henblik på anvendelsen af direktivet skal anses for at udgøre et selvstændigt begreb i EU-retten, som skal fortolkes ensartet på Unionens område (jf. i denne retning dommen i sagen DR og TV2 Danmark, præmis 34).
- 41 Denne konklusion understøttes af genstanden for og formålet med direktiv 2009/24. Det fremgår således af fjerde og femte betragtning til dette direktiv, som har hjemmel i artikel 95 EF, der svarer til artikel 114 TEUF, at dette har til formål at fjerne de forskelle mellem medlemsstaternes lovgivninger, der for så vidt angår edb-programmer har en negativ virkning på det indre markeds funktion. En ensartet fortolkning af begrebet »sælges« er nødvendig med henblik på at undgå, at den beskyttelse, som direktivet yder indehavere af ophavsretten, kan variere afhængigt af den gældende nationale lovgivning.
- 42 Ifølge en almindeligt anerkendt definition er »salg« en aftale, hvorved en person mod betaling af en pris afgiver sin ejendomsret til en anden person over et fysisk eller immaterielt gode, der tilhører ham. Det følger heraf, at den handelsmæssige handling, der i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 medfører, at retten til spredning af en kopi af et edb-program udtømmes, indebærer, at ejendomsretten til denne kopi er blevet overdraget.
- 43 Oracle har gjort gældende, at selskabet ikke foretager salg af kopier af sine edb-programmer som omhandlet i hovedsagen. Oracle har i den forbindelse oplyst, at det på sin hjemmeside gratis stiller en kopi af det pågældende program til rådighed for kunderne, og at disse kan downloade kopien. Den downloadede kopi kan imidlertid kun anvendes af kunderne, såfremt de har indgået en brugerlicensaftale med Oracle. En sådan licens giver Oracles kunder en tidsbestemt, ikke-eksklusiv og ikke-overdragelig brugsret til det pågældende edb-program. Ifølge Oracle indebærer imidlertid hverken det forhold, at kopien er stillet gratis til rådighed, eller at der er indgået en brugerlicensaftale, at der er sket en overdragelse af ejendomsretten til kopien.
- 44 I denne henseende bemærkes, at download af en kopi af et edb-program og indgåelse af en brugerlicenskontrakt hertil udgør et udeleligt hele. Download af en kopi af et edb-program er nemlig ikke til nogen nytte, hvis kopien ikke kan anvendes af indehaveren. De to handlinger skal derfor undersøges samlet med henblik på deres juridiske kvalificering (jf. analogt dom af 6.5.2010, forenede sager C-145/08 og C-149/08, Club Hotel Loutraki m.fl., Sml. I, s. 4165, præmis 48 og 49 og den deri nævnte retspraksis).
- 45 Hvad angår spørgsmålet, om de pågældende handler i en situation som den i hovedsagen foreliggende indebærer overdragelse af ejendomsretten til kopien af edb-programmet, må det fastslås, at det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at Oracles kunde, der har downloadet en kopi af det pågældende edb-program, og som har indgået en brugerlicensaftale med dette selskab vedrørende kopien, opnår en tidsbegrænset brugsret til denne kopi ved betaling af en pris. Når Oracle således stiller en kopi af sit edb-program til rådighed og indgår en dertil knyttet brugerlicensaftale, har dette til formål at gøre den pågældende kopi varigt anvendelig for kunderne ved betaling af en pris, der gør det muligt for indehaveren af ophavsretten at opnå et vederlag, der svarer til den økonomiske værdi af kopien af det værk, som han ejer.
- 46 På det grundlag indebærer de handlinger, der er nævnt i denne doms præmis 44, ved en samlet undersøgelse heraf, at der er sket overdragelse af ejendomsretten til kopien af det pågældende edb-program.
- 47 I denne henseende er det uden betydning i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, om kopien af edb-programmet er blevet stillet til rådighed for kunden af indehaveren af den pågældende rettighed ved hjælp af download fra sidstnævntes hjemmeside eller ved hjælp af et fysisk medium såsom en CD-ROM eller en DVD. Selv om indehaveren af den pågældende ret i sidstnævnte tilfælde

formelt adskiller kundens ret til at anvende kopien af det edb-program, der er stillet til rådighed for kunden ved overdragelse af en kopi af programmet på et fysisk medium, forbliver den handling, der udgøres af download fra dette medium af en kopi af edb-programmet, og den, der består i at indgå en licensaftale, uadskillelige set fra erhververens synspunkt af de grunde, der er anført i denne doms præmis 44. Idet den erhverver, der downloader en kopi af det omhandlede edb-program ved hjælp af et fysisk medium såsom en CD-ROM eller en DVD, og som indgår en dertil knyttet brugerlicensaftale, opnår en brugsret af ubegrænset varighed til denne kopi ved betaling af en pris, må det tages i betragtning, at de to handlinger i en situation, hvor en kopi af det pågældende edb-program stilles til rådighed ved et fysisk medium såsom en CD-ROM eller en DVD, ligeledes indebærer overdragelse af ejendomsretten til den nævnte kopi.

- 48 Følgelig må det konkluderes, at i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, vil overdragelse til en kunde foretaget af indehaveren af ophavsretten af en kopi af et edb-program, i hvilken forbindelse der mellem de samme parter indgås en brugerlicensaftale, være »[f]ørste gang, en kopi af et edb-program sælges« som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24.
- 49 Således som Generaladvokaten har anført i punkt 59 i forslaget til afgørelse, skal begrebet »sælges« som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/04 fortolkes bredt, således at det omfatter alle former for markedsføring af en vare, der er kendetegnet ved tildeling af en brugsret til en kopi af et edb-program for et ubegrænset tidsrum mod en engangsbetaling, der gør det muligt for indehaveren af ophavsretten at opnå et vederlag, der svarer til den økonomiske værdi af kopien af det værk, som han ejer, idet den effektive virkning af denne bestemmelse ellers ville blive bragt i fare, henset til, at det ville være tilstrækkeligt for leverandørerne at kvalificere aftalen som »licens« og ikke som »salg« for at omgå reglen om konsumtion og fratage den enhver betydning.
- 50 For det andet kan der ikke gives medhold i Oracles og Europa-Kommissionens argument om, at tilrådighedsstillelse af en kopi af et edb-program på ophavsmandens hjemmeside, udgør en »tilrådighedsstillelse [...] [for] almenheden« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29, der i henhold til samme direktivs artikel 3, stk. 3, ikke udtømmer retten til spredning af kopien.
- 51 Det fremgår nemlig af artikel 1, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29, at »dette direktiv ikke [berører] de gældende [...]bestemmelser i [EU-retten] om [...] retlig beskyttelse af edb-programmer«, der er tillagt ved direktiv 91/250, som efterfølgende er blevet kodificeret ved direktiv 2009/24. Bestemmelserne i direktiv 2009/24, herunder dets artikel 4, stk. 2, er dermed *lex specialis* i forhold til bestemmelserne i direktiv 2001/29, hvilket medfører, at hvis det antages, at det i hovedsagen omhandlede aftalemæssige forhold eller et aspekt heraf ligeledes kunne omfattes af begrebet »overføring til almenheden« som omhandlet i sidstnævnte direktivs artikel 3, stk. 1, forbliver det dog således, at »[f]ørste gang en kopi af et edb-program sælges« i den betydning, hvori begrebet anvendes i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, udtømmes retten til spredning af denne kopi i henhold til samme bestemmelse.
- 52 Endvidere fremgår det af denne doms præmis 46, at i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, overdrager indehaveren af ophavsretten ejendomsretten til kopien af edb-programmet til sin kunde. Således som generaladvokaten har anført i punkt 73 i forslaget til afgørelse, fremgår det af artikel 6, stk. 1, i traktaten om ophavsret, i lyset af hvilken bestemmelse artikel 3 og 4 i direktiv 2001/29 så vidt muligt skal fortolkes (jf. i denne retning dom af 17.4.2008, sag C-456/06, Peek & Cloppenburg, Sml. I, s. 2731, præmis 30), at en overdragelse af ejendomsretten omdanner en »overføring til almenheden« som omhandlet i dette direktivs artikel 3 til en spredningshandling som omhandlet i direktivets artikel 4, hvilket kan indebære – såfremt betingelserne i sidstnævnte artikels stk. 2 er opfyldt og i lighed med den »[f]ørste gang, en kopi af et edb-program sælges«, jf. artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 – at spredningsretten udtømmes.
- 53 For det tredje skal det endnu undersøges, om, således som Oracle, de regeringer, der har indgivet indlæg til Domstolen, og Kommissionen har anført, konsumtionen af spredningsretten som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 alene vedrører fysiske goder og ikke immaterielle

kopier af edb-programmer, der er downloadet fra internettet. I den forbindelse har de henvist til ordlyden af artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, 28. og 29. betragtning til direktiv 2001/29, samme direktivs artikel 4, sammenholdt med artikel 8 i traktaten om ophavsret, og fælleserklæringen vedrørende artikel 6 og 7 i den nævnte traktat, hvis gennemførelse var et af formålene med direktiv 2001/29.

- 54 Endvidere bekræfter 29. betragtning til direktiv 2001/29 ifølge Kommissionen, at »[s]pørgsmålet om konsumtion [...] ikke [er] relevant i forbindelse med tjenester, herunder især online-tjenester«.
- 55 I denne henseende skal det for det første fastslås, at det ikke fremgår af artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, at konsumtion af retten til spredning af kopier af edb-programmer som omhandlet i denne bestemmelse er begrænset til kopier af edb-programmer, der forefindes på et fysisk medium, såsom en CD-ROM eller en DVD. Derimod må det tages i betragtning, at den nævnte bestemmelse, idet den uden anden form for præcisering henviser til »[salget af] en kopi af et edb-program«, ikke foretager nogen sondring for så vidt angår den omhandlede kopis fysiske eller immaterielle form.
- 56 Dernæst bemærkes, at direktiv 2009/24, der specifikt vedrører den retlige beskyttelse af edb-programmer, er *lex specialis* i forhold til direktiv 2001/29.
- 57 Det fremgår af artikel 1, stk. 2, i direktiv 2009/24, at »[b]eskyttelsen i henhold til dette direktiv finder anvendelse på enhver form, hvori et edb-program udtrykkes«. Syvende betragtning til nævnte direktiv præciserer i denne henseende, at »edb-program[mer] [omfatter] programmer i enhver form, herunder programmer inkorporeret i datamater«.
- 58 De ovennævnte bestemmelser tydeliggør således unionslovgivers hensigt om med henblik på den beskyttelse, der er fastsat i direktiv 2009/24, at ligestille de fysiske og immaterielle kopier af et edb-program.
- 59 På det grundlag skal det tages i betragtning, at konsumtionen af spredningsretten i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 vedrører såvel de fysiske som de immaterielle kopier af et edb-program og dermed også de kopier af edb-programmer, der i forbindelse med et første salg heraf er blevet downloadet fra internettet til den første erhververs computer.
- 60 De begreber, der er anvendt i direktiv 2001/29 og 2009/24 skal i princippet have samme betydning (jf. dom af 4.10.2011, forenede sager C-403/08 og C-429/08, Football Association Premier League m.fl., Sml. I, s. 9083, præmis 187 og 188). Hvis det imidlertid antages, at artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29, fortolket i lyset af 28. og 29. betragtning til dette direktiv og i lyset af traktaten om ophavsret, som direktiv 2001/29 har til formål at gennemføre (dom af 9.2.2012, sag C-277/10, Luksan, præmis 59), fastslår – for de værker, der er omfattet af direktivet – at konsumtion af spredningsretten alene vedrører rørlige ting, ville dette ikke, henset til den anderledes hensigt, der netop i forbindelse med direktiv 2009/24 er udtrykt af unionslovgiver, berøre fortolkningen af det sidstnævnte direktivs artikel 4, stk. 2.
- 61 Det skal endvidere tilføjes, at salget af et edb-program, der er lagret på en CD-ROM eller en DVD, og salget af et edb-program via download fra internettet fra et økonomisk synspunkt er ens. Online-overførsel svarer nemlig funktionelt til lagring på et fysisk medium. Fortolkningen af artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 i lyset af ligebehandlingsprincippet bekræfter, at konsumtion af spredningsretten som omhandlet i den nævnte bestemmelse får virkning efter det første salg af en kopi af et edb-program inden for EU foretaget af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, uafhængigt af om salget vedrører en fysisk eller en immateriel kopi af det nævnte program.
- 62 For så vidt angår Kommissionens argument om, at EU-retten ikke fastsætter konsumtion af spredningsretten i forhold til tjenesteydelser, skal det bemærkes, at formålet med princippet om konsumtion af den ret til spredning af værker, der er beskyttet af ophavsretten, er at begrænse

indskrænkningerne i spredningen af de nævnte værker til det nødvendige med henblik på at undgå adskillelse af markederne og for at bevare den pågældende intellektuelle ejendomsrets særlige genstand (jf. i denne retning dom af 28.4.1998, sag C-200/96, Metronome Musik, Sml. I, s. 1953, præmis 14, og af 22.9.1998, sag C-61/97, FDV, Sml. I, s. 5171, præmis 13, samt dommen i sagen Football Association Premier League m.fl., præmis 106).

- 63 Under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, ville en begrænsning i anvendelsen af princippet om konsumtion af spredningsretten i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 til alene at omfatte kopier af edb-programmer, der er solgt via lagring på et fysisk medium, gøre det muligt for indehaveren af ophavsretten at kontrollere videresalget af kopier, der er downloadet fra internettet og i forbindelse med hvert salg kræve et nyt vederlag, selv om det første salg af den pågældende kopi allerede havde gjort det muligt for indehaveren af ophavsretten at opnå et passende vederlag. En sådan begrænsning i videresalget af kopier af edb-programmer, der er downloadet fra internettet, går ud over, hvad der er nødvendigt for at bevare den omhandlede intellektuelle ejendomsrets særlige genstand (jf. i denne retning dommen i sagen Football Association Premier League m.fl., præmis 105 og 106).
- 64 For det fjerde skal det endvidere undersøges, om, således som Oracle har anført, den vedligeholdelsesaftale, der er indgået af den første erhverver, under alle omstændigheder er til hinder for, at den ret, der er fastsat i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, udtømmes, såfremt kopien af det edb-program, som den første erhverver vil kunne overdrage til en anden erhverver, ikke længere svarer til den kopi, som han har downloadet, men er en ny kopi af det pågældende program.
- 65 I denne henseende fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at de brugte licenser, der tilbydes af UsedSoft, er »opdaterede« således at Oracles salg af kopien af edb-programmet til kunden er blevet ledsaget af indgåelsen af en vedligeholdelsesaftale vedrørende denne kopi.
- 66 Det skal bemærkes, at udtømning af retten til spredning af en kopi af et edb-program i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 alene omhandler de kopier, der af indehaveren af ophavsretten eller med dennes samtykke er blevet solgt første gang i EU. Bestemmelsen vedrører ikke tjenesteydelsesaftaler såsom vedligeholdelsesaftaler, der kan ophæves ved et sådant salg, og som i givet fald er blevet indgået for et bestemt tidsrum i forbindelse med det nævnte salg.
- 67 Ikke desto mindre har indgåelsen af en vedligeholdelsesaftale som dem, der er omhandlet i hovedsagen, den virkning i forbindelse med salget af en immateriel kopi af et edb-program, at den kopi, der først blev købt, er blevet repareret og opdateret. Selv i et tilfælde, hvor vedligeholdelsesaftalen er tidsbestemt, må det fastslås, at de funktionaliteter, der er blevet rettet, ændret eller tilføjet på grundlag af en sådan aftale, indgår som en integreret del af den kopi, der først blev downloadet, og den kan anvendes af erhververen af nævnte kopi uden tidsbegrænsning også i et tilfælde, hvor denne erhverver efterfølgende beslutter ikke at forlænge vedligeholdelsesaftalen.
- 68 På det grundlag skal det tages i betragtning, at udtømning af den i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 omhandlede spredningsret udstrækker sig til den solgte kopi af edb-programmet, således som denne er blevet rettet og opdateret af indehaveren af ophavsretten.
- 69 Det skal imidlertid fremhæves, at hvis den licens, der er erhvervet af den første erhverver, omfatter et antal brugere, der overstiger dennes behov, således som anført i denne doms præmis 22 og 24, er det ikke tilladt denne erhverver på grundlag af udtømning af spredningsretten som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 at opdele licensen og alene videresælge brugsretten til det pågældende edb-program svarende til et vist antal brugere, som denne erhverver fastsætter.
- 70 Den første erhverver, der foretager et videresalg af en fysisk eller immateriel kopi af et edb-program, hvortil den spredningsret, der tilkom indehaveren af ophavsretten, er udtømt i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, bør, for at undgå at krænke den eneret til reproduktion af et

edb-program, der tilhører ophavsmanden, som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2009/24, gøre sin egen kopi ubrugelig på tidspunktet for videresalget af denne. I en situation som den, der er anført i den foregående præmis, vil kunden til indehaveren af ophavsretten fortsætte med at anvende den kopi af edb-programmet, der er installeret på dennes server, og vil således ikke gøre den ubrugelig.

- 71 Selv om erhververen af yderligere brugsrettigheder til det pågældende edb-program endvidere ikke foretager en ny installation – og følgelig heller ikke en ny reproduktion – af det nævnte program på en af dennes servere, må det fastslås, at virkningen af udtømmingen af den spredningsret, der er fastsat i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, under alle omstændigheder ikke udstrækkes til denne brugsret. I et sådant tilfælde vedrører erhvervelsen af yderligere brugsrettigheder nemlig ikke den kopi, hvortil spredningsretten er udtømt i henhold til denne bestemmelse. Erhvervelsen har derimod alene til formål at muliggøre en udvidelse af antallet af brugere af den kopi, som erhververen af yderligere rettigheder allerede selv har installeret på sin server.
- 72 På grundlag af det ovenstående skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 skal fortolkes således, at retten til spredning af en kopi af et edb-program udtømmes, såfremt indehaveren af ophavsretten, der har givet samtykke, eventuelt vederlagsfrit, til download af denne kopi fra internettet til et medium, ligeledes har videregivet en brugsret til kopien uden tidsbegrænsning mod betaling af en pris, der gør det muligt for denne at opnå et vederlag, der svarer til den økonomiske værdi af kopien af det værk, som han ejer.

Det første og det tredje spørgsmål

- 73 Med det første og det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om og under hvilke betingelser erhververen af brugte licenser vedrørende edb-programmer såsom dem, UsedSoft sælger, ved konsumtion af den spredningsret, der er fastsat i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, kan anses for at være »den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet«, i henhold til artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24, som i overensstemmelse med sidstnævnte bestemmelse tillægges retten til at reproducere det pågældende edb-program, for at denne kan benytte det nævnte program efter dets formål.
- 74 Det fremgår af artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24, at medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver reproduktion af et edb-program ikke tilladelse fra ophavsmanden til programmet, når en sådan reproduktion er nødvendig for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder at korrigere fejl.
- 75 Når kunden til indehaveren af ophavsretten køber en kopi af et edb-program, der befinder sig på den nævnte ophavsmands hjemmeside, foretager denne ved download af den nævnte kopi til sin computer en reproduktion af dette edb-program, hvortil der er givet tilladelse i henhold til artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24. Der er nemlig tale om en nødvendig reproduktion, for at den retmæssige erhverver kan benytte edb-programmet efter dets formål.
- 76 I øvrigt anføres det i 13. betragtning til direktiv 2009/24, »at handlinger som indlæsning og kørsel, der er nødvendige for anvendelsen af en kopi af et program, som er lovligt erhvervet [...], ikke må forbydes ved aftale«.
- 77 Det bemærkes dernæst, at ophavsmandens spredningsret udtømmes i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 i forbindelse med det første salg i EU foretaget af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse af enhver fysisk eller immateriel kopi af dennes edb-program. Det følger heraf, at indehaveren af ophavsretten i henhold til denne bestemmelse, og uanset om der er aftalt forbud mod efterfølgende overdragelse, ikke længere kan modsætte sig et videresalg af denne kopi.

- 78 Således som det fremgår af denne doms præmis 70, skal den første erhverver af en fysisk eller en immateriel kopi af et edb-program – hvortil ophavsmandens spredningsret i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 er udtømt – som foretager et videresalg af programmet, ganske vist gøre den til hans computer downloadede kopi ubrugelig på tidspunktet for videresalget med henblik på at undgå en krænkelse af ophavsmandens eneret til reproduktion af sit edb-program, som er fastsat i artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2009/24.
- 79 Således som Oracle med rette har gjort gældende, kan kontrollen med, om en sådan kopi er gjort ubrugelig, være vanskelig. Den indehaver af ophavsretten, der udleverer kopier af et edb-program, der er lagret på et fysisk medium såsom en CD-ROM eller en DVD, står imidlertid over for samme problem, idet det kun vanskeligt kan kontrolleres, om den første erhverver har frembragt flere kopier af edb-programmet, som denne fortsætter med at benytte efter at have solgt sit fysiske medium. For at løse dette problem kan den, der foretager spredning af kopierne – »klassisk« eller »digitalt« – anvende tekniske beskyttelsesforanstaltninger såsom en produkt nøgle.
- 80 Henset til, at indehaveren af ophavsretten ikke kan modsætte sig videresalg af en kopi af et edb-program, hvortil ophavsmandens spredningsret er udtømt i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, skal det lægges til grund, at den anden erhverver af kopien, såvel som enhver senere erhverver, er »den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet« som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24.
- 81 I tilfælde af den første erhververs videresalg af kopien af edb-programmet kan en ny erhverver følgelig i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24 downloade den kopi til sin computer, der er blevet solgt til ham af den første erhverver. En sådan download bør anses for at være en nødvendig reproduktion af et edb-program, som gør det muligt for den nye erhverver at benytte programmet efter dets formål.
- 82 Oracles, Irlands og den franske samt den italienske regerings argument om, at begrebet »den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet« i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24, alene omfatter den erhverver, der i henhold til en licensaftale indgået direkte med indehaveren af ophavsretten, er berettiget til at benytte edb-programmet, kan ikke godtages.
- 83 Et sådant argument ville nemlig have den virkning at gøre det muligt for indehaveren af ophavsretten at forhindre en effektiv anvendelse af enhver brugt kopi, hvortil dennes spredningsret er udtømt i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, ved at påberåbe sig sin eneret til reproduktion som omhandlet i dette direktivs artikel 4, stk. 1, litra a), og ville dermed fratage den effektive virkning af konsumtionen af spredningsretten, der er fastsat i den nævnte artikel 4, stk. 2.
- 84 Hvad angår en situation som den, der er omhandlet i hovedsagen, skal det bemærkes, at det i denne doms præmis 44 og 48 er blevet fastslået, at download til kundens server af en kopi af et edb-program, der befinder sig på ophavsmandens hjemmeside, og indgåelse af en brugerlicensaftale til denne kopi udgør et udeleligt hele, der samlet bør anses for et salg. Med hensyn til det udelelige hele mellem på den ene side den kopi, med senere rettelser og opdateringer, der befinder sig på ophavsmandens hjemmeside, og på den anden side den dertil knyttede brugerlicens, indebærer videresalget af brugerlicensen et videresalg af »den pågældende kopi« som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 og drager således fordel af konsumtionen af spredningsretten som omhandlet i sidstnævnte bestemmelse, uanset den klausul, der er indeholdt i licensaftalen og gengivet i denne doms præmis 23.
- 85 Således som det fremgår af denne doms præmis 81, kan den nye erhverver af brugerlicensen derfor, såsom UsedSofts kunde, der er den, der i henhold til artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24 »retmæssigt har erhvervet« det pågældende rettede og opdaterede edb-program, downloade denne kopi fra ophavsmandens hjemmeside, idet denne download udgør en nødvendig reproduktion af et edb-program, som gør det muligt for den nye erhverver at benytte programmet efter dets formål.

- 86 Det skal imidlertid bemærkes, at hvis den licens, der er erhvervet af den første erhverver, omfatter et antal brugere, der overstiger den første erhververs behov, er det ikke tilladt denne erhverver på grundlag af konsumtion af spredningsretten som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24 at opdele licensen og alene videresælge brugsretten til det pågældende edb-program svarende til et vist antal brugere, som denne erhverver fastsætter, således som dette er anført i denne doms præmis 69-71.
- 87 Det skal endvidere understreges, at indehaveren af ophavsretten, som f.eks. Oracle, er berettiget til – i tilfælde af videresalg af en brugerlicens, der indebærer videresalg af en kopi af et edb-program, der er downloadet fra dennes hjemmeside – ved ethvert teknisk middel, der står til dennes rådighed, at sikre sig, at den kopi, som sælgeren endnu har rådighed over, gøres ubrugelig.
- 88 Det følger af de ovenstående bemærkninger, at det første og det tredje spørgsmål skal besvares med, at artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24 skal fortolkes således, at i tilfælde af videresalg af en brugerlicens, der indebærer videresalg af en kopi af et edb-program, der er downloadet fra ophavsmandens hjemmeside, hvilken licens oprindeligt af den nævnte ophavsmand var blevet tildelt den første erhverver uden tidsbegrænsning og mod betaling af en pris, der gør det muligt for denne ophavsmand at opnå et vederlag, der svarer til den økonomiske værdi af den nævnte kopi af hans værk, vil den anden erhverver og alle efterfølgende erhververe af den nævnte licens med rette kunne påberåbe sig, at spredningsretten er udtømt som fastsat i dette direktivs artikel 4, stk. 2, og følgelig kunne anses for at være dem, der retmæssigt har erhvervet en kopi af et edb-program som omhandlet i direktivets artikel 5, stk. 1, og drage fordel af den ret til reproduktion, der er fastsat i sidstnævnte bestemmelse.

Sagens omkostninger

- 89 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 4, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/24/EF af 23. april 2009 om retlig beskyttelse af edb-programmer skal fortolkes således, at retten til spredning af en kopi af et edb-program udtømmes, såfremt indehaveren af ophavsretten, der har givet samtykke, eventuelt vederlagsfrit, til download af denne kopi fra internettet til et medium, ligeledes har videregivet en brugsret til kopien uden tidsbegrænsning mod betaling af en pris, der gør det muligt for denne at opnå et vederlag, der svarer til den økonomiske værdi af kopien af det værk, som han ejer.**
- 2) **Artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 1, i direktiv 2009/24 skal fortolkes således, at i tilfælde af videresalg af en brugerlicens, der indebærer videresalg af en kopi af et edb-program, der er downloadet fra ophavsmandens hjemmeside, hvilken licens oprindeligt af den nævnte ophavsmand var blevet tildelt den første erhverver uden tidsbegrænsning og mod betaling af en pris, der gør det muligt for denne ophavsmand at opnå et vederlag, der svarer til den økonomiske værdi af den nævnte kopi af hans værk, vil den anden erhverver og alle efterfølgende erhververe af den nævnte licens med rette kunne påberåbe sig, at spredningsretten er udtømt som fastsat i dette direktivs artikel 4, stk. 2, og følgelig kunne**

anses for at være dem, der retmæssigt har erhvervet en kopi af et edb-program som omhandlet i direktivets artikel 5, stk. 1, og drage fordel af den ret til reproduktion, der er fastsat i sidstnævnte bestemmelse.

Underskrifter